

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes preču un pakalpojumu (tostarp sankcijām nepakļautu) ierobežošana publiskajos iepirkumos

Saīsinājumi:

PIL – Publisko iepirkumu likums

*SPSIL – Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju
iepirkumu likums*

IUB – Iepirkumu uzraudzības birojs

2026. gada 9. jūnijā PIL stājās spēkā grozījumi un PIL citstarp tika papildināts ar jaunu **2.2 pantu**.

PIL 2.2 pants “Īpašie noteikumi attiecībā uz Krievijas Federācijas un Baltkrievijas Republikas izcelsmes precēm un pakalpojumiem” nosaka:

Pasūtītājs jebkurā iepirkumā neatkarīgi no tā paredzamās līgumcenas izvērza prasību piegādātājam nodrošināt, lai iepirkuma līguma izpildē netiek ietvertas Krievijas Federācijas un Baltkrievijas Republikas izcelsmes preces un pakalpojumi.

Minētais regulējums attiecas uz iepirkumu procedūrām un iepirkumiem, kuri izsludināti vai uzsākti, sākot ar 09.06.2026. Ar jauno tiesību normu ir nostiprināts pasūtītāja pienākums neiepirkt minēto valstu izcelsmes preces un pakalpojumus. IUB atgādina par PIL 15. panta un SPSIL 18. panta regulējumu, kas arī iepriekš pasūtītājiem un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem ir devis iespēju neiepirkt Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes preces. Proti, iepirkuma nolikumā konkrēti atrunāts ierobežojums Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes precēm un pakalpojumiem nav pretrunā ar publisko iepirkumu jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem. Tā kā Krievija un Baltkrievija nav Eiropas Savienības vai Pasaules Tirdzniecības organizācijas Nolīguma par valsts iepirkumu dalībvalstis, kā arī ar šīm valstīm nav noslēgti citi Latvijai saistoši starptautiskie līgumi par Latvijas publisko iepirkumu atvēršanu, tad PIL 15. pants un SPSIL 18. pants neuzliek pienākumu nodrošināt vienlīdz labvēlīgus nosacījumus uz abu minēto valstu izcelsmes precēm un pakalpojumiem, kādi tie attiecas uz Eiropas Savienības izcelsmes precēm un pakalpojumiem.

Savukārt jaunais PIL 2.² pants turpmāk paredz **pasūtītāja pienākumu nepirkt** šo abu valstu izcelsmes preces un pakalpojumus. Šī pienākuma īstenošanai pasūtītājs iepirkuma nolikumā (attiecīgi arī iepirkuma līgumā) paredz aizliegumu piegādātājam iepirkuma līguma izpildē ietvert Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes preces un pakalpojumus. Pasūtītāji minēto liegumu paredz jebkurā iepirkumā, tostarp iepirkumos, kuru līgumcena nesasniedz likuma piemērošanas robežvērtību (proti, “zemsliedzēji iepirkumi”), un šis noteikums attiecas **uz jebkuru līguma priekšmetu (piegādes, būvdarbu un pakalpojumu)**. Iekļaujot iepirkuma nolikumā norādi par šo valstu izcelsmes preču un pakalpojumu aizliegumu, veids un kārtība, kādā normā norādīto pienākumu izpilda, ir pašapliecinājuma pieprasīšana. Nolikumā var prasīt (vai piedāvājumu vērtēšanas gaitā var pieprasīt) iesniegt piegādātāja pašapliecinājumu par to, ka līguma izpildē netiks ietvertas Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes preces un pakalpojumi.

Tikpat svarīgi ir iepirkuma līgumā paredzēt noteikumus, ka pasūtītājam jebkurā izpildes posmā ir tiesības pārliecināties par iepirkuma līguma izpildē izmantoto preču un pakalpojumu izcelsmes valsti. Attiecīgi pasūtītājs var līgumā ietvert noteikumus par tā tiesībām lūgt piegādātājam iesniegt dokumentus par preces (kā gala produkta) izcelsmi, piemēram, apliecinājumu par preces izcelsmes valsti, informāciju par preces ražotāju, ražošanas vietu, ražošanas procesa aprakstu un citus pierādījumus, kas pamato izcelsmi. Pakalpojumu izcelsme nosakāma pēc paša piegādātāja izcelsmes valsts – juridiskām personām vadās pēc reģistrācijas valsts, fiziskām – pēc valstspiederības. Tātad pakalpojumu nedrīkst sniegt Krievijā vai Baltkrievijā reģistrēti piegādātāji. Ja piegādātājs ir fiziska persona, tas nedrīkst būt Krievijas vai Baltkrievijas pilsonis.¹

¹ Pēc analogijas skat. EK paziņojuma 1. un 2.punktu: **KOMISIJAS PAZIŅOJUMS Pamatnostādnes, kas līgumslēdzējām iestādēm, līgumslēdzējiem un ekonomikas dalībniekiem atvieglo IPI regulas* piemērošanu 2023/C 64/04. Pieejams: eur-lex.europa.eu**

Tāpat līgumā jāparedz, kādas tiesiskās sekas iestāsies gadījumos, ja tomēr līguma izpildē tiks ietvertas Krievijas vai Baltkrievijas izcelsmes preces vai pakalpojumi, ja piegādātājs neiesniegs preču izcelsmes dokumentus, kurus pasūtītājs pieprasījis, vai arī iesniegs nepatiesu informāciju. Tās var būt līgumsoda sankcijas, un tāpat uz šī pamata tālāk piegādātājam var rasties arī PIL 42. panta otrās daļas 10. punkta sekas, proti, izslēgšana citos publiskajos iepirkumos nepildītu līgumsaistību dēļ.

Jāņem vērā, ka ar grozījumiem SPSIL analogiska tiesību norma nav ietverta, tomēr arī šajos iepirkumos ir iespējas noraidīt Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes preces un pakalpojumus. Skaidrojam, ka uz SPSIL 18. panta pamata pasūtītājs SPSIL un SPS vadlīniju iepirkumos tiesīgs ietvert nolikumā un līgumā analogiskus ierobežojumus, kā tas skaidrots attiecībā uz PIL 2.² pantu. Turklāt, ja pasūtītājs saskaras ar Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes precēm piegādes līguma piedāvājumos un šādu preču īpatsvars ir lielāks par 50 procentiem no piedāvājumā iekļauto preču kopvērtības, tad atbilstoši SPSIL 60. panta regulējumam šādu piedāvājumu var noraidīt neatkarīgi no tā, vai šāda iespēja vispār tikusi noteikta iepirkuma nolikumā.

Tātad līdztekus Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumā un arī Regulas (ES) 2022/576 5.k pantā (iepirkumos, kuru paredzamā līgumcena sasniedz Ministru kabineta noteiktās līgumcenu robežvērtības) paredzētajiem pienākumiem sankciju piemērošanā, pasūtītājam turpmāk ir pienākums ierobežot Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes preču un pakalpojumu (tostarp sankcijām nepakļauto) iesaistīšanu publiskajos iepirkumos.

Skatīt papildus:

- Aktualitāti [“Eiropas Komisijas sankcijas, kas stājās spēkā 2022. gada 9. aprīlī”](#);
- Padomes Regulu [\(ES\) Nr. 833/2014](#) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (konsolidētā versija līdz 13.04.2022.);
- [Informāciju par Eiropas Komisijas pieņemtajām sankcijām](#);
- Iepirkumu uzraudzības biroja sagatavoto skaidrojumu [“Sankciju piemērošana publiskajos iepirkumos”](#);
- Skaidrojumu par [Nolīgumu par valsts iepirkumu, tai skaitā par piemērošanas izņēmumiem](#).